

university of
 groningen

13-Mar-16 | 1

Het Verdwijnende Midden (is overal?)

Feiten, Analyse, Oplossingen

Harry Garretsen

Bankraad 11 maart 2016

www.inthelead.net

Het Verdwijnende Midden (HVM)

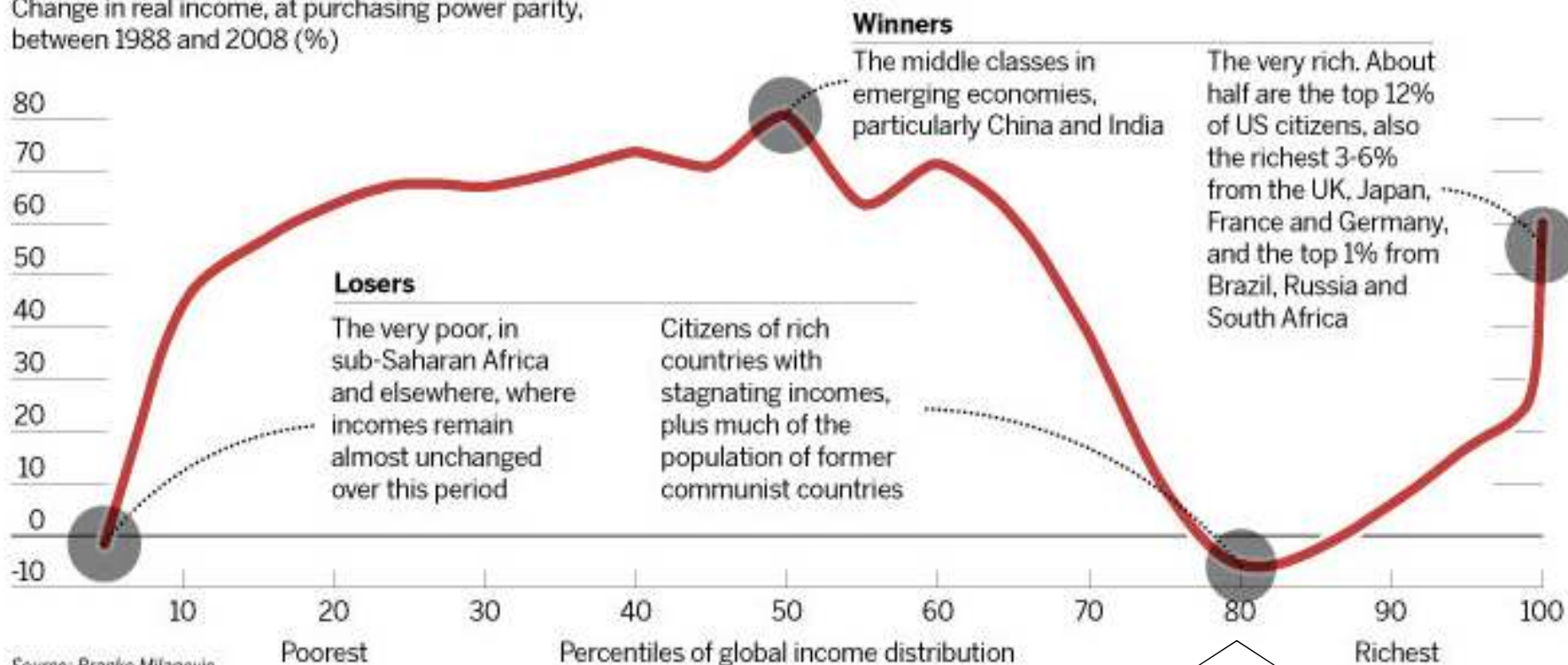
1. Feiten: 8 x HVM (.....and counting)
2. Analyse: samenhang in 8x HVM?
3. Oplossingen/Discussie : NL als stad?

HVM 1: wereldwijde verdeling inkomensgroei

Winners and losers

Change in real income, at purchasing power parity, between 1988 and 2008 (%)

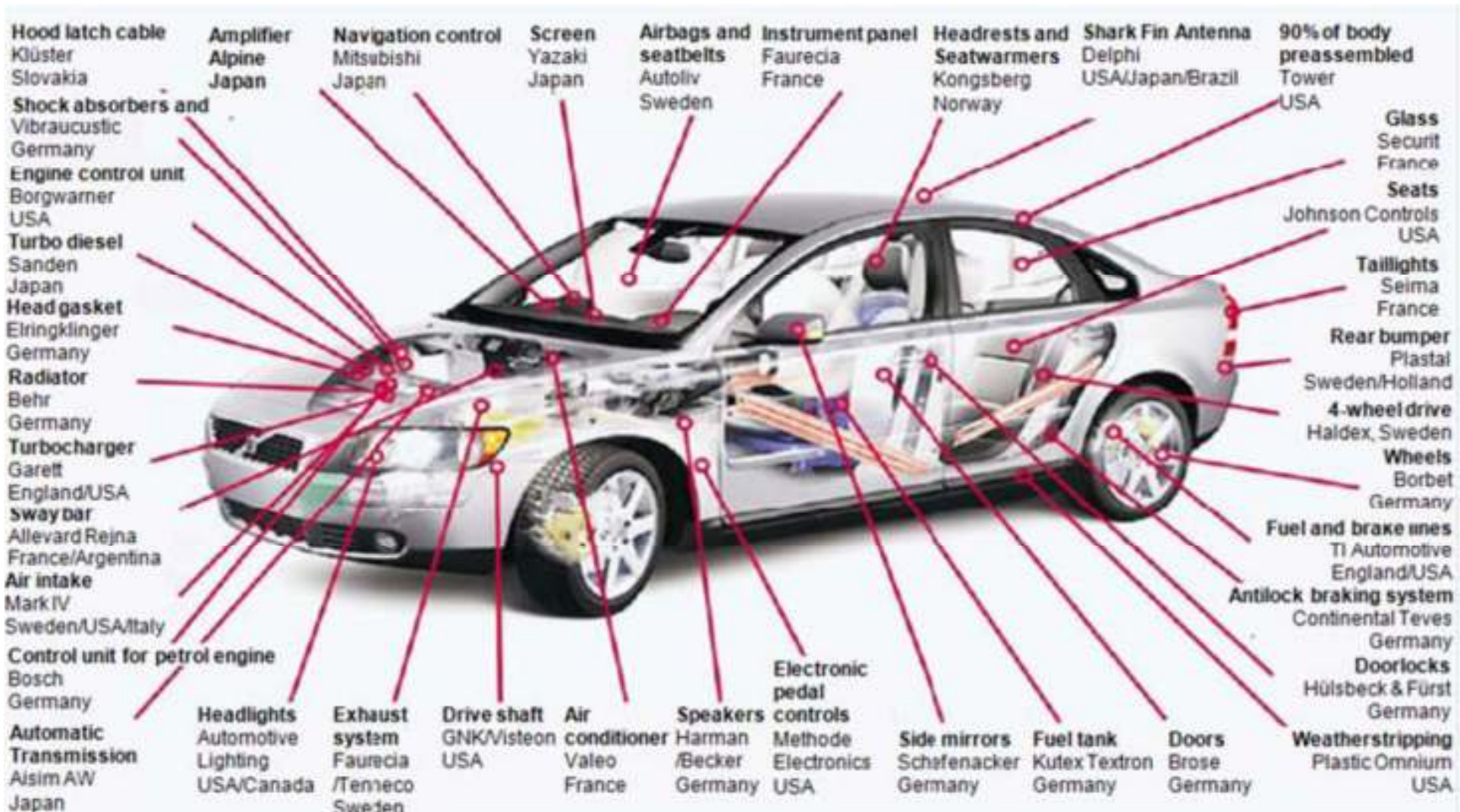

Onze middenklasse de klos???

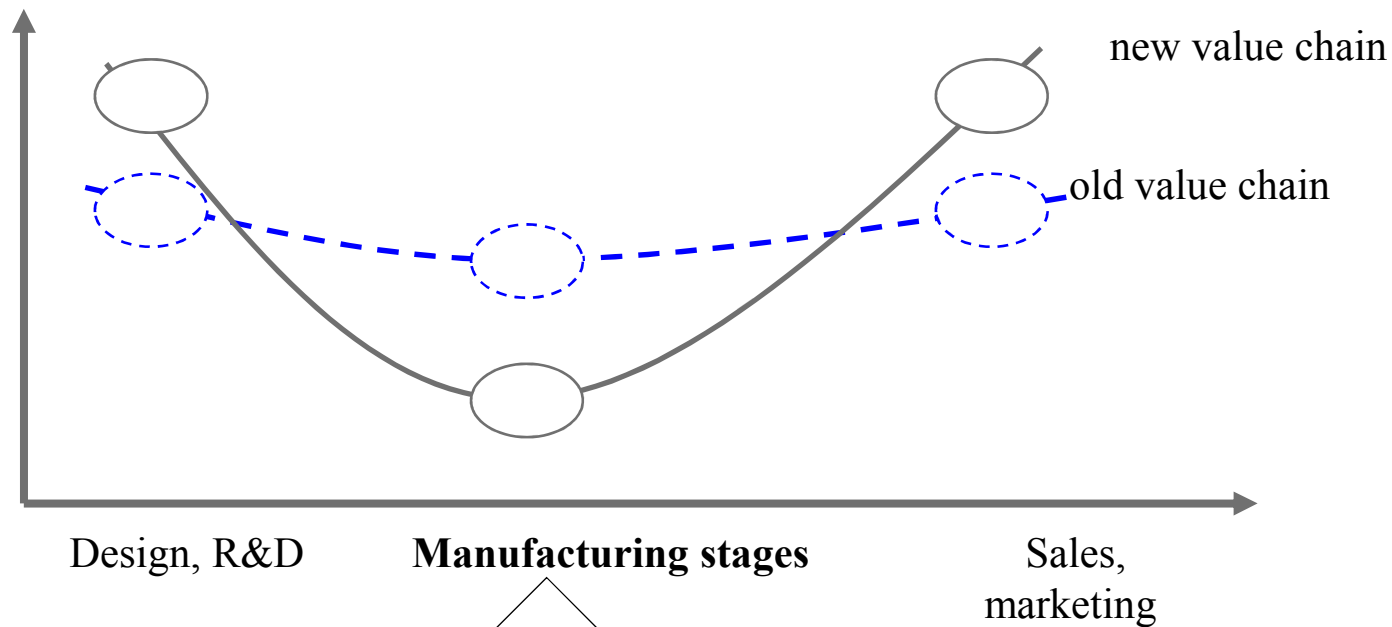
HVM 2: fragmentatie productieproces

HVM 2 vervolg : The Smile Curve

Share of value added

↑
Wegwezen uit het midden?

university of
 groningen

13-Mar-16 | 6

HVM 3: Middensegment exit? Uberisering?

V&D

zalando

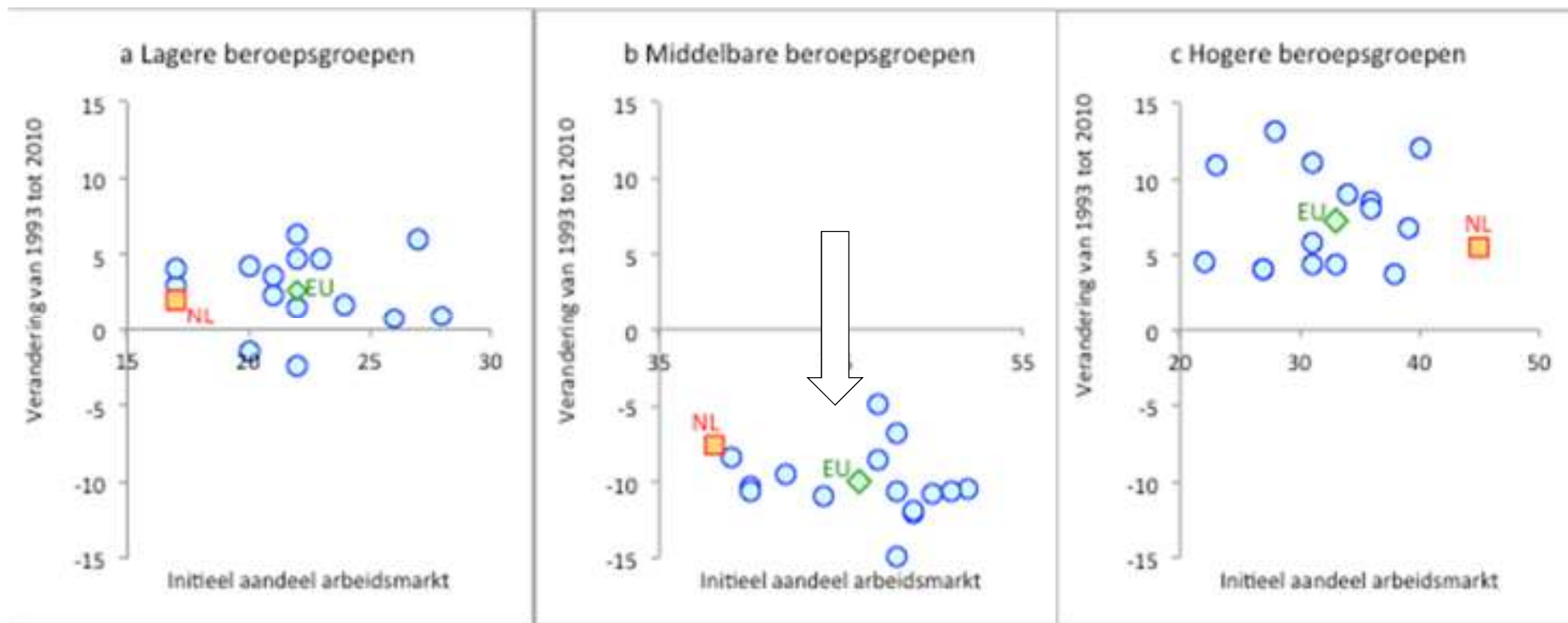
bol.com

HVM 4: middensegment op arbeidsmarkt de klos?

Arbeidsmarktontwikkelingen in 16 Europese landen

Verandering in procentpunten, 1993-2010 (bron: Goos et al.2013)

Laaggeschoold **Gemiddeld geschoold** **Hoog geschoold**

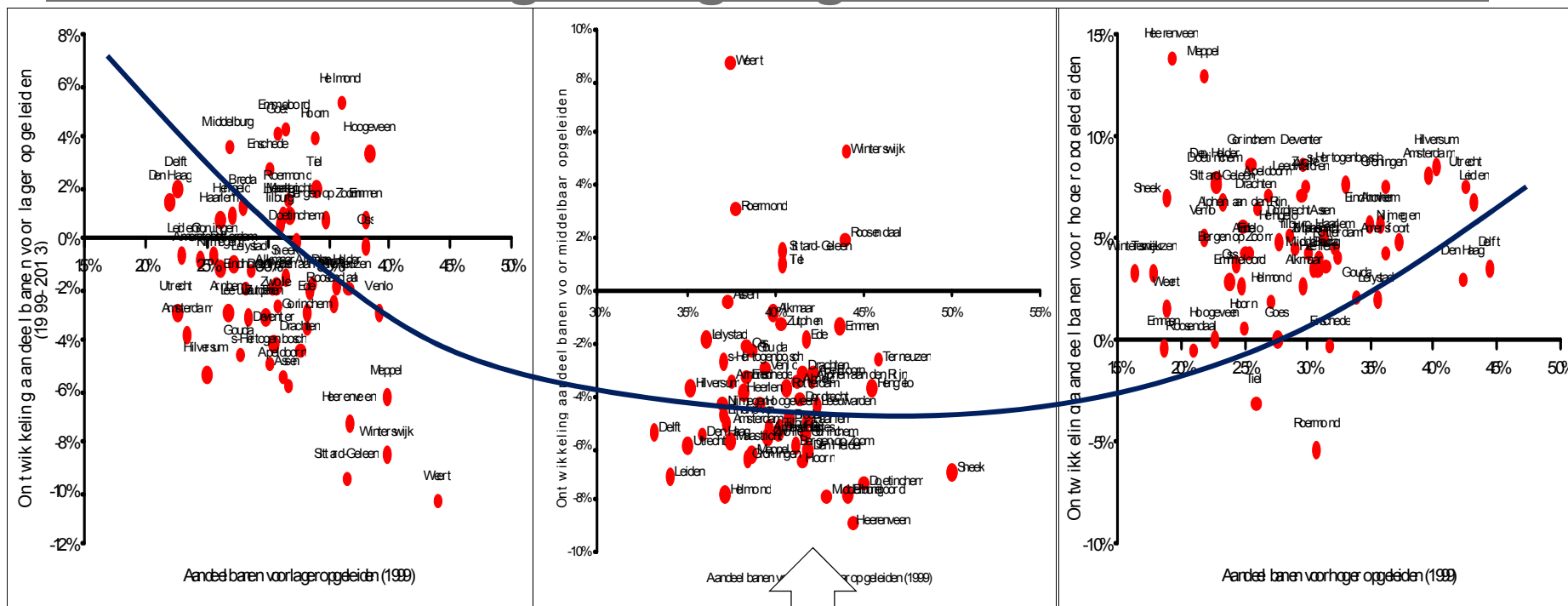
HVM 5: Het verdwijnende middenkader?

HVM 6: verdeling werkgelegenheid 57 NLse steden

Laaggeschoold

Gemiddeld
geschoold

Hooggeschoold

Dia 9

- 1 Laag: Afname het grootst in perifere gebieden
Maar ook grote verschillen
Midden; grosso modo afname, geen enkel type stad kan zich onttrekken
hooggeschoold: toename

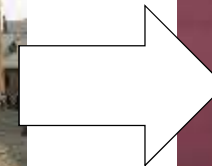
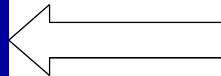
Vooraf steden met relatief groot aandeel diensten groeien in hooggeschoolde categorie
; 8-12-2015

university of
 groningen

13-Mar-16 | 10

HVM 7: De nationale (midden)macht uitgehold?

HVM 8: Het gat in het politieke midden

- › 1989-1994: PvdA en CDA **103** zetels
- › Peilingen maart 2016: PvdA en CDA **30** zetels
- › Kiezers uit het midden, naar de flanken?!

“Analyse”

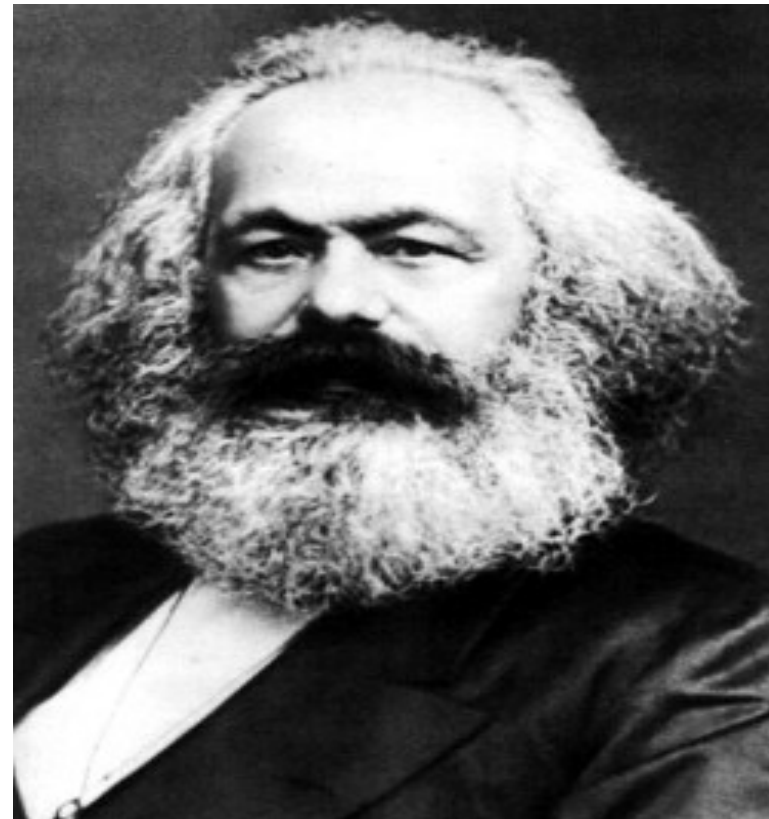
1. Toeval/blijvend?
2. Dwingt de economie de politiek of andersom?

Ad 1) geen toeval, niet gegeven (denk aan globaliseringsdip in midden 20^e eeuw....)

Ad 2) allebei, maar zie

“Economische Structuren
Dwingen
Politieke Structuren”

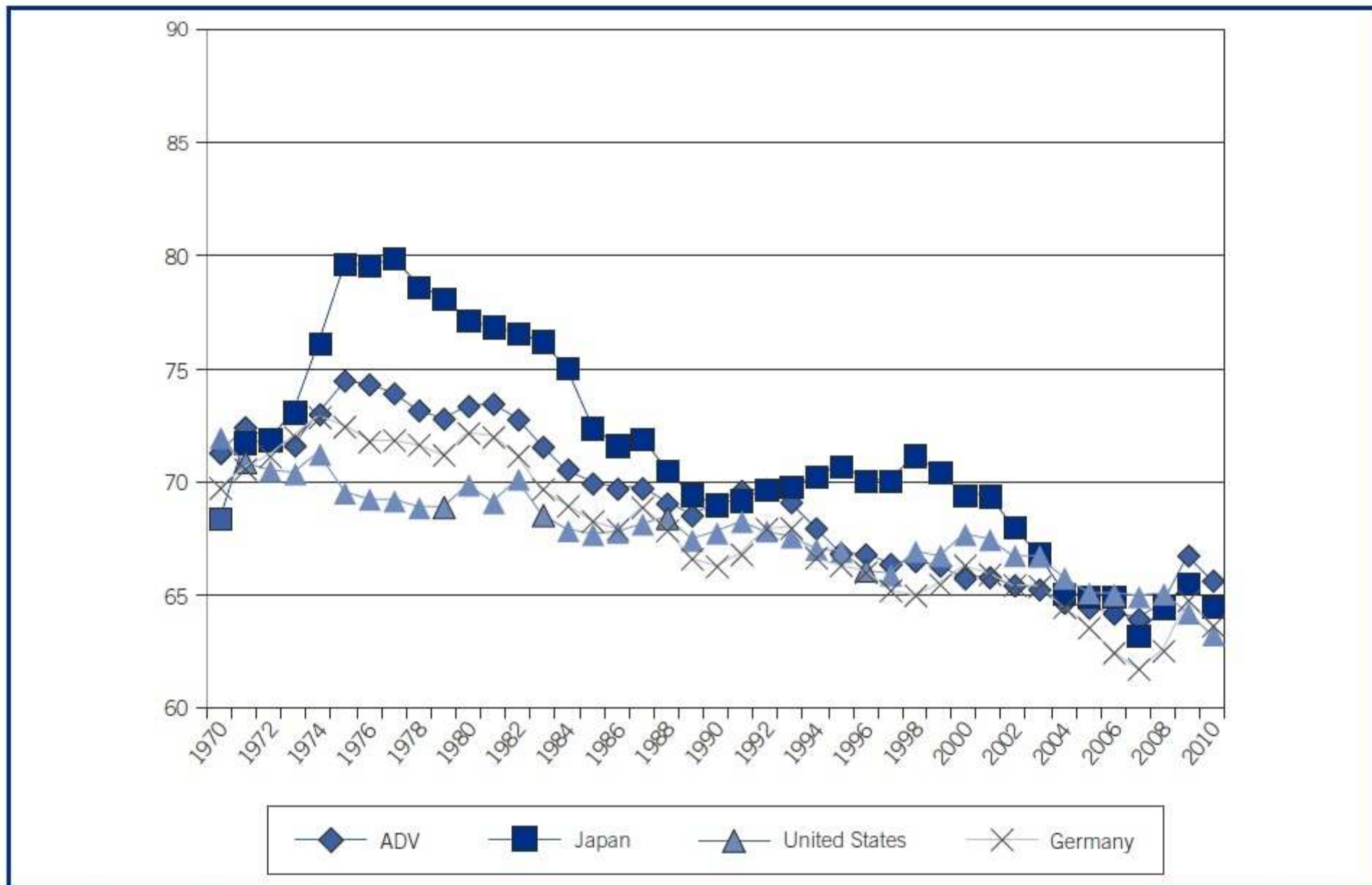
PM Karl Marx geprojecteerd in directiezaal DNB ☺

“Analyse”

- › Met Marx in het achterhoofd: structurele economische verandering (ihb Globalisering + ICT).....
- › .....forceert HVM op alle fronten
- › MAAR
  1. Politiek ook aan zet (zie bijv. HVM7); endogeniteit
  2. Kapitaal (?!) aan winnende hand, zie volgende slide

Figure 31 Adjusted labour income shares in developed economies, Germany, the USA and Japan, 1970–2010

Oplossingen?/Discussie

- › Deels is HVM dus een ‘gegeven’
- › Maar nog steeds “lot in eigen hand”?
  1. Human capital agenda (ipv topsectoren; in wereld van HVM focus op input en minder op output)
  2. Wat bindt “footloose” inputs aan de stad NL?
  3. Activerende en sterke overheid en welvaartsstaat
  4. Kwaliteit bestuur en management als succesfactor

**Eigen
Beleidsruimte?**
(vrij naar werk
Dani Rodrik)

Framing belangrijk: wat is het verhaal?

Stel dit ging over de stad Londen (ipv NL)

Gezocht: de burgemeester van NL stad

Het HVM treedt alom op maar i.p.v. alleen
maar aanpassen of transactioneel leidinggeven,
het maakbare van de stad op niveau NL.....

.....is oproep tot politiek leiderschap

Meer weten? .....

university of
 groningen

faculty of economics
 and business

Harry Garretsen/Janka I. Stoker

j.h.garretsen@rug.nl

j.i.stoker@rug.nl

www.inthelead.net